

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Jasper Tamboer	Datum	25 november 2025
E-mail	jasper.tamboer@utrecht.nl	Kenmerk	33650972
Type brief	Voortgangsbrief	Onderwerp	Reactie voorhangprocedure uitgangspunten rond overdracht Merwedekanaal
Bijlage(n)	2	Beleidsveld	Openbare Ruimte

Geachte leden van de raad,

Met onze [brief](#) van 10 oktober 2025 informeerden wij u over het voornemen om het Merwedekanaal in 2027 over te dragen van Rijk naar gemeente en Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR). De gemeente heeft over de uitgangspunten van deze overdracht overeenstemming bereikt met het Rijk en HDSR. Daarom hebben wij u uitgenodigd eventuele wensen en bedenkingen mee te geven over de uitgangspunten voor deze overdracht. We hebben van 6 partijen een reactie ontvangen, waarvoor onze dank.

Wensen en bedenkingen

D66, Partij voor de Dieren, GroenLinks, LINK, PvdA en VVD hebben gebruik gemaakt van de mogelijkheid om wensen en bedenkingen in te brengen. In totaal zijn 54 wensen en bedenkingen ingediend, die voornamelijk te bundelen zijn naar de volgende onderwerpen: afwaardering scheepvaartklasse, overdracht huurovereenkomsten, verbetering waterkwaliteit, participatie, financiering en risico's na overdracht. In de bijlage vindt u alle ontvangen wensen en bedenkingen met onze beantwoording.

Reactie SUWO en andere inwoners

Verder ontving uw raad op 2 november 2025 een brief per email van het Stedelijk Utrechts Woonschepen Overleg (SUWO). Een aantal fracties verwijst naar deze brief en heeft ons gevraagd daarop te reageren.

Bijgevoegd vindt u ook onze reactie op deze brief en de beantwoording van twee andere brieven die over dit onderwerp aan uw Raad zijn gestuurd door waterbewoners.

Beoordeling ingediende wensen en bedenkingen

Wij beoordelen uw ingebrachte wensen en bedenkingen als positief kritisch. Wij zien voldoende basis om door te gaan met de overdracht. Uw raad geeft ons college een paar duidelijke aandachtspunten mee. Deze nemen we mee in de verdere uitwerking naar bestuursovereenkomst en startnotitie.

Hieronder beantwoorden we kort de belangrijkste aandachtspunten. Voor een uitgebreidere beantwoording verwijzen we u naar de bijlagen.

Een zorg die uit de ingediende reacties spreekt is dat het Merwedekanaal na afwaardering niet meer bevaarbaar en bewoonbaar is voor de huidige waterbewoners en gebruikers van het Merwedekanaal. De bedoeling van de gemeente, het waterschap en het Rijk is het bestaand gebruik van het Merwedekanaal te continueren. Het uitgangspunt bij de overdracht is dat de huidige waterbewoners en gebruikers van het kanaal “houden wat ze hebben”. Dat wil zeggen dat woonarken, varende woonschepen en schepen die nu in het kanaal liggen en varen, dit na overdracht ook kunnen blijven doen. Ook roeiers en andere watersporters (sloeproeiërs, waterscouting) zullen het kanaal kunnen blijven gebruiken zoals ze nu ook doen.

Gemeente, Rijk en waterschap hebben bij de overdrachtsbesprekingen bepaald welke toekomstige diepte van het Merwedekanaal enerzijds recht doet aan de eisen die volgen uit het huidige vaargebruik, de waterafvoer en de waterkwaliteit en anderzijds de beheer- en onderhoudskosten voor alle partijen zo laag mogelijk houden. Op basis van uitgebreid onderzoek hebben partijen als uitgangspunt een vergelijkbare waterdiepte gekozen als we hanteren voor andere, soortgelijke vaarwateren in de stad als de Vecht, westelijke stadsbuitengracht, Oudegracht en Vaartsche Rijn.

Bijeenkomsten met de gebruikers op 16 oktober '25 en waterbewoners op 30 oktober '25 en de brief van het SUWO van 2 november '25 maken duidelijk dat er in het Merwedekanaal mogelijk een aantal schepen, varende woonschepen en woonarken dieper ligt dan in de rest van de stad. Daarom gaan Rijk, waterschap en gemeente nader onderzoek doen in de eerste helft van 2026 naar de afmetingen en diepgang van de schepen, varende woonschepen en woonarken in het Merwedekanaal. Dit doen we in nauwe afstemming met waterbewoners en gebruikers. Uitgangspunt van dit onderzoek is dat de toekomstige vaarklasse het huidige gebruik van het kanaal niet beperkt (“houden wat je hebt”).

Het onderhoud van het Merwedekanaal heeft voor Rijkswaterstaat een zeer lage prioriteit. De gemeente zal een hoger onderhoudsniveau hanteren dan het minimaal technisch beheer dat Rijkswaterstaat afgelopen decennia heeft gedaan. Zo is het kanaal al een te lange tijd niet meer gebaggerd. Herstel was vaak gebaseerd op incidenten zoals de verzakte oeverconstructies bij de Muntbrug die in 2020 zijn hersteld. Uit de laatste metingen van Rijkswaterstaat uit 2025 blijkt dat de waterdiepte van het kanaal nu circa 2 tot 3 meter is. In het midden van het kanaal is het dieper dan nabij de oevers.

Als we uitgaan van voorgenomen afwaardering van de vaarwegklasse naar recreatievaart Am, dan zal de waterdiepte na baggeren in het midden van het Merwedekanaal 2,48 meter zijn. Door baggeraanwas zal dit in de loop van de tijd dalen naar 2,18 meter. Vervolgens heeft het waterschap de onderhoudsplicht om weer te baggeren. De verwachting is dat de huidige waterdiepte in het midden van het kanaal al grotendeels voldoet aan de afgewaardeerde vaarklasse. De toekomstige baggeropgave ligt dus vooral aan de randen van het kanaal. Het waterschap zal in 2026 hier nader onderzoek naar doen.

Juist het wegwerken van achterstallig onderhoud is voor de gemeente en het waterschap HDSR een belangrijke reden om het kanaal te willen overnemen. Zo heeft het waterschap het voornemen om in de periode 2029-2030 te starten met de baggerwerkzaamheden, om zo spoedig mogelijk te kunnen voldoen aan de doelstellingen uit de Kaderrichtlijn Water (KRW). Zowel de kosten voor het uitgestelde baggeronderhoud straks als het wederom baggeren na circa 30 jaar is onderdeel van de overdrachtsvergoeding. Bij de uitvoering van werkzaamheden is de gedragscode voor flora en fauna een randvoorwaarde. En in de toekomst wordt het groenonderhoud uitgevoerd volgens de kaders van de gemeente.

Burgemeester en wethouders

Datum 25 november 2025
Ons kenmerk 33650972

De verwachting van partijen is dat de overdrachtsvergoeding voldoende is voor het beheer en onderhoud in de komende 30 jaar. De kostenramingen zijn opgesteld door deskundigen van het Rijk, gemeente, waterschap en een onafhankelijk adviesbureau. Ook zijn in 2024 alle bruggen en sluizen die nu in beheer zijn bij Rijkswaterstaat geïnspecteerd door een onafhankelijk adviesbureau.

Met de overdracht en de overdrachtsvergoeding is er zicht ontstaan op dekking van de kosten voor de aanleg van de natuurvriendelijke oevers. We hebben in de [Raadsbrief](#) d.d. 11 november 2025 u hierover geïnformeerd.

En tenslotte stelt u vragen over de huurovereenkomsten van de waterbewoners in het Merwedekanaal. Deze overeenkomsten nemen we over van het Rijksvastgoedbedrijf zoals ze zijn: koop breekt geen huur. De huurders van een ligplaats voor een (woon)boot hebben huurbescherming die hetzelfde is als voor huurders van een woning. Dit betekent dat de verhuurder een ligplaats niet zomaar kan opzeggen, er gelden strenge regels voor ontbinding.

Vervolg

In de vervolgfase werken wij een startnotitie uit, inclusief een ijking op basis van de Regeling Risicovolle Projecten. In de startnotitie wordt invulling gegeven aan het te verwachten onderhoud en de programmering hiervan. Onderdeel van de startnotitie is een financiële strategie om de ontvangen middelen optimaal te benutten en transparant in de begroting te verwerken. De startnotitie wordt gedeeld met uw raad.

De zorgen van SUWO en waterbewoners nemen we serieus. Voor de commissie MGOR van 11 december 2025 spreekt wethouder Schilderman met het SUWO bestuur. Met het SUWO bespreken we een samenwerkingsplan voor het nader onderzoek komend half jaar. Het voornemen is om begin 2026 een vervolgbijeenkomst met SUWO te houden. Het projectteam zal de vragen en suggesties, die we hebben opgehaald tijdens de twee bijeenkomsten op 16 en 30 oktober 2025, zoveel mogelijk beantwoorden. Ook maken we een start met het nader onderzoek naar de afmetingen en diepgangen van de schepen, varende woonschepen en woonarken die nu in het Merwedekanaal liggen en varen. We informeren uw Raad over de resultaten van dit onderzoek.

Wij kijken uit naar het gesprek in uw raad over de beantwoording op de ingediende wensen en bedenkingen, tijdens de commissie MGOR van 11 december 2025.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,